

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KAR

III. ŐSZI TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA

ABSZTRAKTOK

Bogár Bence

Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Kiterjesztett hatáskörű ápoló MSc, Sürgősségi specializáció, Első évfolyam, Nappali munkarend

APN szerepe a klinikai döntéshozatalban a kardiovaszkuláris kórképek során a sürgősségi ellátásban

Célkitűzés: A sürgősségi betegellátás során a leggyakrabban felmerülő panaszok között tartjuk számon a mellkasi/háti fájdalmat és a nehézlégzést vagy fulladásérzést, melyekkel a betegek mentőellátást vesznek igénybe, felkeresik a legközelebbi sürgősségi osztályt, esetleg a háziorvosukat vagy a háziorvosi ügyeletet. Ezen panaszok hátterében az oxológiai logikát követve a legmagasabb időfaktorú kórfolyamatok, amik felmerülnek kardiovaszkuláris eredetűek, ezek közül a harmadik legmagasabb mortalitási aránnyal rendelkező a pulmonális embólia, amire a hangsúlyt fektettük kutatásunk során. Az utóbbi időben a kiterjesztett hatáskörű ápolók (APN) is beléptek az egészségügyi ellátórendszerbe, akikre érdemes figyelmet fordítani, miként kapnak szerepet a döntéshozatalban akut kardiovaszkuláris kórképek ellátása során.

Adatok és módszerek: A kutatás retrospektív elemeket tartalmazó, kvantitatív jellegű vizsgálat, valamint szakirodalmi áttekintés. Célcsoportként belgyógyászati jellegű panaszokkal felvett betegeket vizsgáltunk egy sürgősségi osztályon. A mintavételi eljárás teljes körű adatgyűjtés volt, azon betegekre, akik megfelelnek a beválasztási kritériumoknak, vagyis minden 18 év feletti, akik belgyógyászati jellegű panaszokkal szorultak ellátásra, és erről részletes dokumentáció készült, fő fókuszba a pulmonális embólia és a kórfolyamatra vonatkozó score-rendszereket kerültek. A vizsgálatot a Petz Aladár Egyetemi Oktató Kórház Sürgősségi Betegellátó Osztályán végeztük 2019 december 1-2020 december 1. között.

Eredmények: A vizsgálatban 345 férfi és 307 nő adatát vizsgáltuk. A leggyakoribb panasz, amivel felkeresték a sürgősségi osztályt a mellkasi fájdalom volt (14,1%) ($p < 0,001$). PE 291 (44,6%) betegnél igazolódott. A score-rendszereket tekintve a legmagasabb szenzitivitással a PERC (92,1%) rendelkezett, a Bova-score-nak volt a legnagyobb a specificitása (99,7%), valamint pozitív prediktív értéke (98,0%), kizárásra leginkább a Wells-score alkalmas a negatív prediktív értékével (83,3%).

Következtetések: A nehézlégzés, valamint a mellkasi fájdalom és az igazolt pulmonális embólia között szignifikáns összefüggés van ($p < 0,001$), ezekkel módosítva magasabb prediktív mutatókat adnak a Wells- és a Genfi-score. A kutatás prospektív módon folytatódik majd, valamint hozzávesszük, miként kapnak szerepet a döntéshozatali folyamatokban a APN-ek.

Kulcsszavak: APN, Döntéshozatal, Pulmonális embólia, Score-rendszerek

Témavezető: Pandur Attila, szakoktató, Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet

Bogdán Patrik¹,

¹ Pécs – Kiterjesztett hatáskörű ápoló Msc. – Közösségi szakápoló szakirány I. évfolyam

A POSZT-TRAUMÁS STRESSZ SZINDRÓMA PREVALENCIÁJÁNAK EMELKEDÉSE AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZAKDOLGOZÓK KÖRÉBEN A KORONAVÍRUS JÁRVÁNY ALATT

Problémafelvetés: A koronavírus járvány fizikai és pszichés értelemben is hatalmas terhet rótt az egészségügyi dolgozókra. A hosszantartó stressz hatás bizonyítottan növeli a poszt-traumás stressz (PTSD) szindróma kialakulásának esélyét. Vizsgálatunk célja a Covid-19 osztályokon dolgozó ápolók körében objektívizálni az elszenvedett negatív pszichés és fizikai hatásokat, azok mértékét és súlyosságát. **Vizsgálati anyag és módszer:** A leíró, kvantitatív, keresztmetszeti vizsgálat 2022. június és 2022. év augusztusa között zajlott a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ - Regionális koronavírus ellátó központjában. A nem véletlenszerű, célirányos szakértői mintavétel során beválasztottuk a legalább 6 hónapja covid ellátásban résztvevő belgyógyászati, sebészeti, intenzív vagy sürgősségi osztályon dolgozó ápolókat. Kizártuk a covid ellátásban 6 hónapnál rövidebb ideje résztvevő ápolókat, orvosokat, egyéb szakdolgozókat. Adatgyűjtési módszerünk kérdőív, amely szociodemográfiai adatokat és két standard kérdőívet („Impact of Event Scale - Revised”, „Expanded Nursing Stress Scale”) tartalmazott. Az adatok feldolgozása SPSSv2.5 programban történt, leíró statisztikát, korrelációt, χ^2 -próbát, ANOVA-t és független mintás t-próbát végeztünk ($p < 0,05$). **Eredmények:** Az „IES-R” skálán a megkérdezettek legalább 10%-a, a PTSD-nek súlyosan kitett csoportjába sorolható ($p < 0,05$). A 40 év feletti ápolók esetében magasabb átlagpontszámokat mérünk az „ENSS” skálán mint a 40 év alattiaknál ($p < 0,05$). Kutatásunkban szignifikánsan magasabb pontszámokat mértük az „ENSS” skálán a „halál és haldoklás” kategóriában. ($p < 0,05$). **Következtetés:** Fontosnak tartjuk, hogy a stressz negatív hatásait időben észleljük annak érdekében, hogy a veszélyeztetett csoportoknál a megfelelő szinten beavatkozzunk akár pszichológus személy bevonásával, vagy az érzelmi alapú megküzdés oktatásával. A PTSD kialakulásának megelőzésében, felmérésében majd a segítő feladatok ellátásában a kiterjesztett hatáskörű ápolóknak hangsúlyos szerepet lehet, és kell vállalniuk.

Kulcsszavak: Covid-19, stressz, kimerültség, poszt-traumás stressz, megküzdés, szorongás, depresszió

Témavezető: Dr. Pakai Annamária, Pécsi Tudományegyetem – Egészségtudományi Kar egyetemi docens, tanszékvezető, képzési igazgató

Kovács Bettina

Pécs - egészségügyi menedzser Msc. II. évfolyam, levelező munkarend

AZ INTRAVÉNÁS THROMBOLYTICUS ÉS MECHANIKUS THROMBECTOMIÁS REKANALIZÁCIÓS BEAVATKOZÁSSAL KEZELT, ISCHAEMIÁS STROKE-ON ÁTESETT BETEGEK ÉLETMINŐSÉGÉNEK VIZSGÁLATA

Célkitűzés: A stroke vezető halál oka tényező a fejlett országokban. Kutatásunk célja az akut ischaemiás stroke-on átesett betegek életminőségének vizsgálata különböző szociodemográfiai tényezők vonatkozásában.

Adatok és módszerek: A prospektív vizsgálatba a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ Neurológiai Klinika akut ischaemias stroke diagnózissal felvett betegeit kényelmi mintavétellel választottuk ki, 2022. június-november között. A betegeket kezelés szerint intravénás thrombolysis (IVT), mechanikus thrombectomia (MT) és standard ellátás (SC) csoportokba soroltuk. Validált kérdőíveket (Módosított Rankin Skála-mRS, NIHSS score, EQ-5D-5L) használtunk. Az elemzéshez leíró statisztikát, párosított T-próbát, Mann-Whitney U tesztet, Pearson korrelációt alkalmaztunk (SPSS 25.0; $p < 0,05$).

Eredmények: A kutatásban 112 fő vett részt (70 férfi, 42 nő). A beavatkozás előtti mRS és 30 napos mRS érték mindhárom csoport esetében szignifikánsan változott (IVT: 0,58 vs. 0,97, $p=0,029$; MT: 0,81 vs. 1,46, $p=0,010$; SC: 0,74 vs. 1,30, $p<0,001$). A beavatkozás előtti és távozási NIHSS érték két csoport esetében szignifikánsan változott (IVT: 4,11 vs. 1,64, $p<0,001$; MT: 7,50 vs. 3,54, $p<0,001$), míg a standard kezelésnél a javulás nem volt szignifikáns (SC: 4,28 vs. 3,54, $p=0,340$). Az EQ-5D érték a beavatkozást követő 1-3 napon és a 30. napon egy csoport esetében szignifikánsan változott (MT: 0,70 vs. 0,81, $p=0,029$), kettőnél a javulás nem volt szignifikáns (IVT: 0,84 vs. 0,88, $p=0,071$; SC: 0,75 vs. 0,80, $p=0,135$). Azon betegek, akik alacsonyabb NIHSS értékkel kerültek felvételre ($\text{NIHSS} \leq 10$), jobb EQ-5D-5L életminőségről számoltak be a 30. napra ($r: -0,36033$).

Következtetések: 30 napnál szignifikáns javulást láttunk az mRS érték esetében mindhárom csoportban, az NIHSS érték esetében az MT és IVT csoportokban, ám az EQ-5D életminőség érték már csak a thrombectomiás csoportban változott szignifikánsan.

Kulcsszavak: akut ischaemias stroke, thrombolysis, thrombectomia, életminőség, EQ-5D-5L

Témavezetők:

Prof. Dr. Boncz Imre¹, Kajos Luca Fanni², Dr. habil. Szapáry László³

¹PTE ETK Egészségbiztosítási Intézet

²PTE ETK Egészségtudományi Doktori iskola

³PTE Klinikai Központ Neurológiai Klinika

Rezes Andrea¹

¹Pécs- ápolás és betegellátás- fizioterápia MSc II. évfolyam, levelező munkarend

SPONDYLITIS ANKYLOPOETICABAN SZENVEDŐ BETEGEK ÁLLAPOTFELMÉRÉSE – SPA-SPECIFIKUS TUDÁST FELMÉRŐ KÉRDŐÍV MAGYAR NYELVŰ ADAPTÁCIÓJA ÉS PSZICHOMETRIAI TÉNYEZŐINEK VIZSGÁLATA

Célkitűzés: A Bechterew-kór idült, előrehaladó gyulladósos ízületi betegség, gyakorisága hazánkban 3-4%. A betegség-specifikus tudás fontos tényező a betegség elfogadásában és kezelésében. Jelenleg nincs magyar nyelven elérhető kérdőív a páciensek tudásának a felmérésére, ezért vizsgálatunk célja volt adaptálni az Assessment of Knowledge in Ankylosing Spondylitis Patients by a Self-Administered Questionnaire-t magyar nyelvre.

Adatok és módszerek: A kutatás keresztmetszeti vizsgálat volt. Az önkitöltős kérdőívet, illetve további két SPA-s betegekre adaptált állapotfelmérő kérdőívet (BASFI, ASAS) 257 Bechterew-kórban szenvedő töltötte ki 2021. szeptemberétől 2022. szeptemberéig. Az adatokból leíró statisztikát készítettünk, a belső konzisztencia vizsgálatához Kruder-Richardson 20 elemzést alkalmaztunk. A konvergens validitás vizsgálatához BASFI és ASAS kérdőíveket alkalmaztuk. A teszt reteszt vizsgálatához ICC értéket számoltunk. A statisztikai elemzéshez SPSS 28.0 szoftvert alkalmaztunk, $p < 0,05$ esetén tekintettük eredményeinket szignifikánsnak.

Eredmények: A kérdőívet 257 résztvevő (életkor: $42,79 \pm 11,33$ életév; testmagasság: $170,3 \pm 9,18$ cm; testtömeg: $75,64 \pm 16,99$ kg) töltötte ki, 81 férfi és 176 női alany. A lakhely típusa szerint 6,2% él községben, 17% faluban, 40,2% városban, 16,2% megyeszékhelyen 19,7% fővárosban. A kitöltők a tudás kérdőív eredményei alapján $20,54 \pm 2,41$ pontot értek el. Az eredményeink alapján a BASFI kérdőív átlag pontszáma $4,94 \pm 2,53$ pont, az ASAS kérdőív pedig $8,25 \pm 4,22$ pont volt. A kérdőív belső konzisztenciája a Kruder-Richardson formula érték szerint 0,62 volt. A teszt-reteszt vizsgálat igazolta a kérdőív megbízhatóságát ($p < 0,05$). Nem találtunk szignifikáns összefüggést a konvergens validitás során alkalmazott indikátorokkal ($p > 0,05$).

Következtetések: Az SPA kérdőív magyar nyelvű adaptációja megbízható, objektív és alkalmazható a magyar nyelvű Bechterew-kóros populáció tudásának a felmérésére.

Kulcsszavak: SPA, Betegség-specifikus tudás

Témavezetők: Tardi Péter¹, dr. Makai Alexandra²

^{1,2} PTE- ETK Fizioterápiás és Sporttudományi Intézet Fizioterápiás Tanszék

Szántóri Patricia¹

¹Pécs- Népegészségügyi MSc, Epidemiológia szakirány, II. évfolyam, levelező munkarend

AZ ENDOMETRIÓZISSAL DIAGNOSZTIZÁLT NŐK ÉLETMINŐSÉGÉNEK ÉS EGÉSZSÉGMAGATARTÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Célkitűzés:

Az endometriózis a reprodukzív korú nők mintegy 10%-át érinti világszerte. Célunk felmérni, hogy egészségtudatos magatartással, fókuszban a rendszeres, kiegyensúlyozott étkezéssel és sporttevékenységgel, lehet-e a betegség tüneteit enyhíteni és a progressziót lassítani.

Adatok és módszerek:

Kvantitatív keresztmetszeti vizsgálatot végeztünk endometrióissal diagnosztizált nők (n=244), anonim kérdőíves felméréssel. A kérdőív saját szerkesztésű (szociodemográfiai adatok, tünetek, rizikómagatartás) és validált kérdőíveket tartalmazott (FFQ, IPAQ-SF, EQ-5D-3L). Az adatelemzést 95%-os valószínűség ($p < 0,05$) mellett leíró (abszolút és relatív gyakoriság) és az adatok normalitásának vizsgálatát követően matematikai (khi-négyzet próba, varianciaanalízis) statisztikai módszerekkel végeztük.

Eredmények:

Magas rizikómagatartású egyének csoportjába került a válaszadók 10,7%-a mert inaktív életmódot folytatnak, alkoholt fogyasztanak és/vagy dohányoznak illetve az FFQ alapján helytelen táplálkozási formát követnek. Ezt meghatározza a családi állapot ($p=0,031$) és az iskolai végzettség ($p=0,016$). A magas rizikómagatartású személyek életminősége szignifikánsan rosszabb ($p=0,044$) és számos tünet intenzitása/ előfordulási gyakorisága magasabb körökben: dyspareunia ($p=0,027$), székrekedés ($p=0,003$), végbélvérzés ($p=0,019$), dysuria ($p=0,011$), spontán vizeletinkontinencia ($p=0,00$), stressz-húgyúti inkontinencia ($p=0,015$), hiányos vizeletürítés ($p=0,005$), fáradtság ($p=0,049$).

Következtetés:

A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a rizikótényezők hatása összeadódik és a rizikófeltételek halmozódásával megnő a progresszió mértéke.

Kulcsszavak: endometriózis, életminőség, életmód, rizikómagatartás

Dr. Baracs József¹

¹PTE-KK, Sebészeti Klinika

Dr. Mihály-Vajda Réka²

²PTE-ETK, Egészségbiztosítási Intézet

Szerb Katalin¹

¹ Pécs- Ápolás és betegellátás BSc- dietetikus, III. évfolyam, nappali munkarend

A NÖVÉNYI ALAPÚ TÁPLÁLKOZÁS BEMUTATÁSÁNAK INTEGRÁLÁSA A KÖZOKTATÁSBA

Célkitűzés:

A növényi alapú táplálkozás egyre nagyobb teret hódít magának. A táplálkozási irányzat követése mögött számtalan különböző motiváció állhat. Tudományosan bizonyított tény, hogy a növényi alapú táplálkozás pozitívan hat az egészségmegőrzésben, környezetkímélő és számos ismert sportoló követi is azt.

Célul tűztük ki, hogy minél több emberhez juttassuk el ezen információkat, így támogatva a prevenciót. Kulcs fontosságú az időzítés, így a kutatás gimnazista résztvevőkkel zajlott.

Adatok és módszerek:

A 107 fővel zajló kváziexperimentális kutatás során 2022. május 6-án 2 alkalommal kerültek a diákok kérdőívvel lekérdezésre, közöttük egy 20 perces előadást tartottunk. A kérdőívek segítségével megvizsgáltuk, hogy hogyan változik a hozzáállásuk az egészséges táplálkozáshoz/növényi alapú étrendhez a fiataloknak.

Az eredményeket SPSS Statistics szoftverrel értékeltük ki, és a Microsoft Office Excel segítségével elemeztük. Az eredményeket szignifikánsnak tekintettük, ha $p < 0,05$.

Eredmények:

Az előadás után szignifikánsan magasabb arányban tekintették fontosnak a kitöltők a menzán a húsmentes menü jelenlétét, előadás előtt = $5,24 \pm 3,34$ pont, előadás után = $6,19 \pm 3,22$ pont ($p = 0,035$).

Az előadást követően szignifikánsan többen próbálnák ki a húsmentes és teljes értékű növényi étrendet, (húsmentes: $p = 0,018$; teljesértékű: $p = 0,002$) valamint szignifikánsan csökkent azoknak a száma is, akik nem próbálnák ki ezen táplálkozási irányzatokat.

Azok között, akik nem a szüleikéhez hasonló étrendet követnek szignifikánsan magasabb arányban vannak a vegetáriánus étrendet tartók (; $p = 0,011$).

A nők esetében magasabb arányban vannak azok, akik kipróbálnák a teljesértékű növényi étrendet ($p = 0,000$).

Következtetések:

Számos kutatás bizonyítja, hogy beavatkozás hatására a diákok 2,5x nagyobb eséllyel választották az egészségesebb alternatívát az iskolai menzán. A későbbiekben érdemes lenne más tematika alapján összeállított előadás hatását is vizsgálni és összevetni az eltérő edukációk hatékonyságát.

Kulcsszavak: egészségnevelés, növényi alapú táplálkozás, prevenció

Témavezető: Szántóri Patricia¹

¹PTE-ETK, Táplálkozástudományi és Dietetikai Intézet, Dietetika Tanszék

Vinglmanné Sós Szilvia

Pécs – Kiterjesztett hatáskörű ápoló Msc. – Közösségi szakápoló szakirány I. évfolyam

Nemzetközi és hazai intézeti sürgősségi ellátási rendszerek működési sajátosságainak összehasonlítása a COVID 19 világjárvány függvényében

Absztrakt

A magas virulenciát mutató COVID-19 fertőzés miatt kialakult globális világjárvány számos országban gyorsan terjed, és magas a mortalitások száma, ennek okán a világ országai különböző korlátozásokat vezettek be, amelyek csak alapvető egészségügyi ellátási tevékenységek igénybevételét teszi lehetővé. A világ egészségügyi rendszereinek fel kell arra készülniük, hogy kezeljék a kritikus állapotú betegek beözönlését. A pandémia kitérője extrém terhet rótt az egészségügyi ellátórendszerre, amely nehézség kiemelkedő mértékben nehezedett a sürgősségi ellátó helyekre. További probléma, hogy a kórházak és a kórtermek felépítése, és a kialakított betegutak a légúti fertőzőbetegek izolálását nem, vagy csak kifejezett kompromisszumokkal teszi lehetővé. Mindez szintén hátrányosan érintette a nemzetközi és magyarországi járványkezelést, nem beszélve az egészségügy súlyos személyi és anyagi erőforrás hiányáról. Kutatásunk célja feltárni azokat a nemzetközi járványügyi és módszertani intézkedéseket, a rendelkezésre álló szakirodalmi adatokból és összefoglalókból, amik hatékonyabbá tették a pandémia elleni védekezést. További célunk feltárni azokat a pozitív, Magyarországon is megvalósítható nagyrészt külföldi eljárásokat, legyen az építészeti, humán, egészségügyi intézménybe vetett bizalmi, telemedicinás kezelési módokat és ezek újításait, valamint a kormányok módszertani ajánlásait, melyek a járványügyi adatokat tekintve hatásosnak bizonyultak. A pandémia a világ minden országában új kihívások elé állította az egészségügyi ellátórendszert, így a Kiterjesztett hatáskörű ápolókat is (továbbiakban APN, APRN). A jelenlegi, globális helyzet viszonylatában észrevehető, hogy egyes országokban, mint Magyarországon is az APN-ek képességeinek és munkájának kihasználtsága igen alacsony.

Kulcsszavak: koronavírus, sürgősségi betegellátó osztály, erőforrás allokáció, APRN/APN kompetencia, módszertani ajánlások, telemedicina,

Témavezetők: prof. dr. Verzár Zsófia, dr.habil Pakai Annamária, dr. Füredi Gábor